

Dødsulykker fritidsfartøy, halvårstall 2021

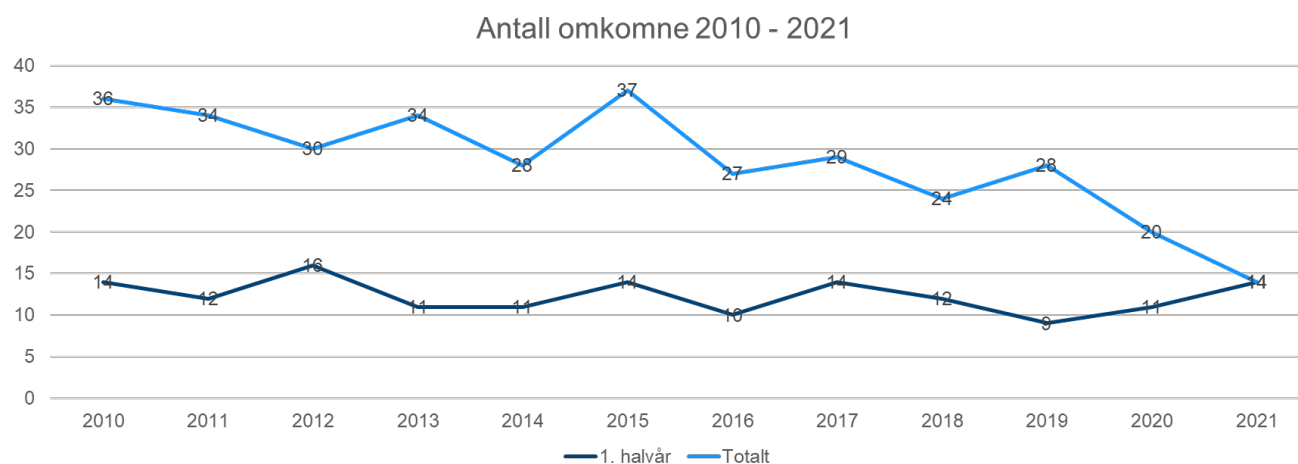
I 1. halvdel av 2021 har Sjøfartsdirektoratet registrert 14 omkomne med fritidsfartøy i norsk farvann. Det er tre mer enn 1. halvår 2020. Rapporten viser ulykker med omkomne for 1. halvår 2021 og historiske ulykker fra 2017 til 30.06.2021.

Datafangst

Sjøfartsdirektoratet registrerer dødsulykker på fritidsbåter i norsk farvann. Ulykkene plukkes i utgangspunktet opp gjennom automatiske mediasøk, men blir fortløpende bekreftet av politiet etter hvert som ulykkene skjer. Hovedkontrollen foregår ved årsskiftet, men vi gjennomfører også en kontroll i sommerhalvåret. Data for alkohol-/ruspåvirkning er ikke bekreftet på alle ulykkene, da det tar 3-4 mnd. (inntil 6 mnd. nå under koronapandemien), før endelig obduksjonsrapport foreligger. Dette – sammen med eventuelle etterregistreringer – medfører at det kan komme endringer i tallene. Tallene som presenteres her må med andre ord anses som foreløpige.

Utvikling

Siden Sjøfartsdirektoratet startet å registrere dødsulykker på fritidsfartøy i 2001, har det i snitt omkommet 31 personer hvert år. I 2020 omkom 20 personer som følge av fritidsfartøyulykker, noe som var et rekordlavt antall omkomne. Når vi ser på 1. halvår fra 2010 – 2021, ser vi at foruten om 2012, har antall omkomne vært rimelig jevnt med +/- 2-3 ulykker, med 12 i gjennomsnitt. 1. halvår 2021 har 14 omkomne, noe som er en økning på 2 ulykker i forhold til gjennomsnittet.

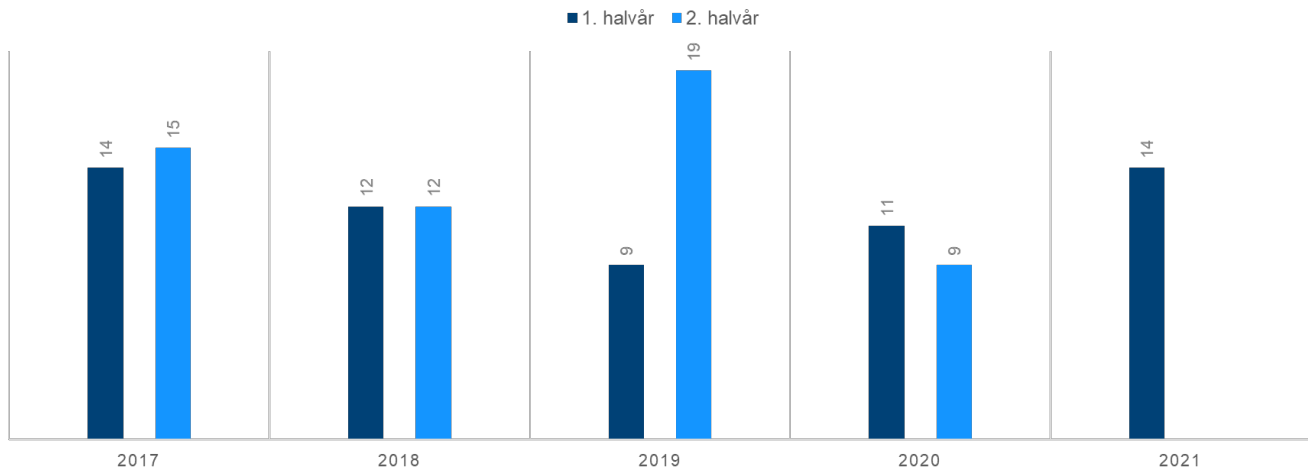

Figur 1: Utvikling i antall omkomne, 1. halvår 2010–2021 og totalt 2010–2021

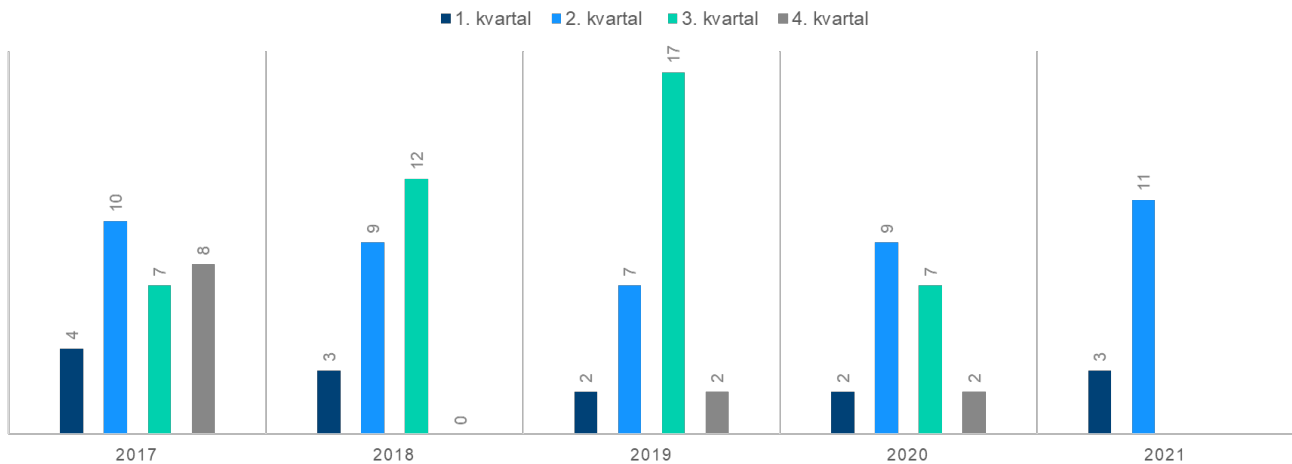

Første halvår

Første halvår i 2021 omkom i alt 14 mennesker i forbindelse med bruk av fritidsfartøy. Som vi ser av figur 2 er det kun 2019 som hadde en markant økning i 2. halvår. Svingningene mellom 1. og 2. halvår har i stor grad vært på grunn av økningen av dødsulykker som skjer i sommermånedene i juli og august.

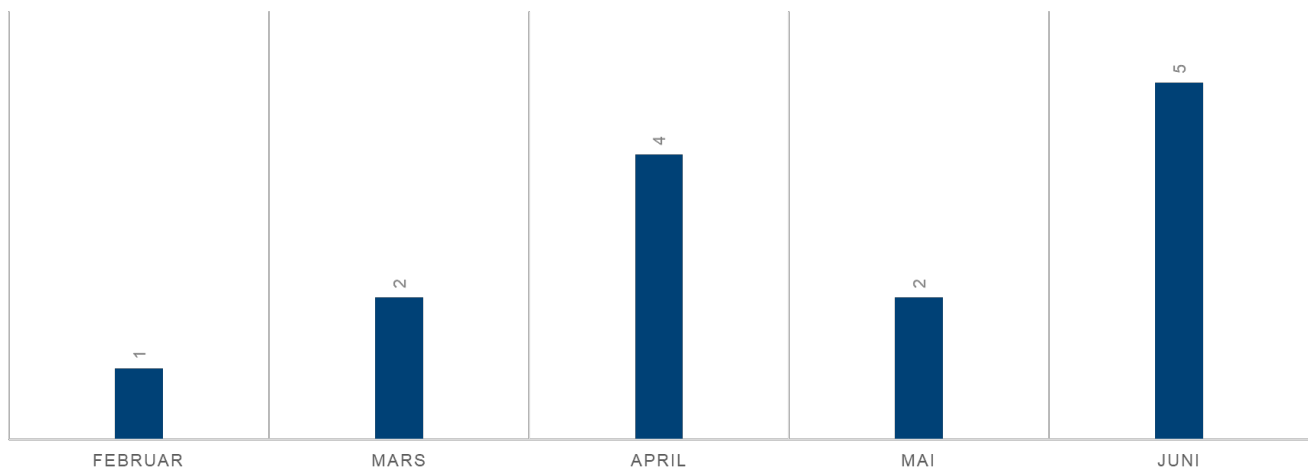

Figur 2: Utvikling i antall omkomne, pr. halvår 2017–2021

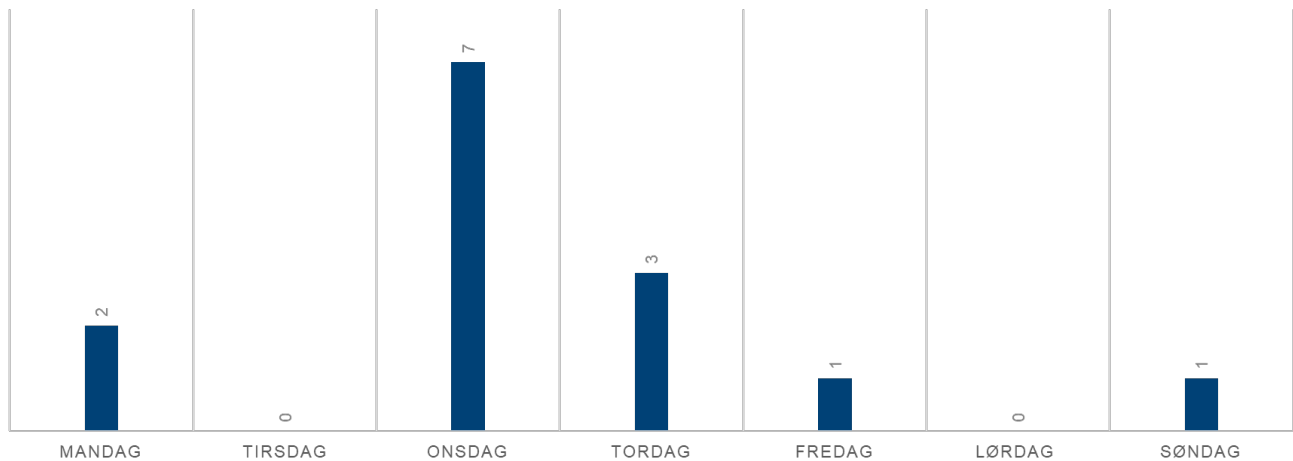
Figur 3: Utvikling i antall omkomne, pr. kvartal 2017–2021

Det er få dødsfall i 1. og 4. kvartal, noe som er relativt stabilt fra år til år. Hovedvekten av dødsfallene skjer vanligvis i årets 2. og 3. kvartal. I 4. kvartal i 2018 var det ingen omkomne.

Figur 4: Omkomne fordelt på måned, 1. halvår 2021

Personen som omkom i februar, drev vedlikehold på fartøyet sitt når det lå til kai. I mars omkom 1 person under fiske og en når han var underveis, etter å ha fraktet fartøyet fra Vestland til Nordland fylke. I april omkom 1 person under lek med vannscooter, og 3 personer når de drev med fiske. I mai omkom 2 personer etter totalforlis, der det er usikkert hva hensikten med båtturen var. Begge mennene er fortsatt savnet. I juni omkom 1 person når han drev vedlikehold av fartøyet sitt, når det lå til kai og en person omkom om natten når båten var underveis og 1 person omkom når han var på vei til arbeid på morgenen. I den siste ulykken i juni omkom 2 personer når de padlet ned et fossestryk i hver sin kano, etter en padletur som hadde vart over flere dager.

Figur 5: Omkomne fordelt på ukedag, 1. halvår 2021

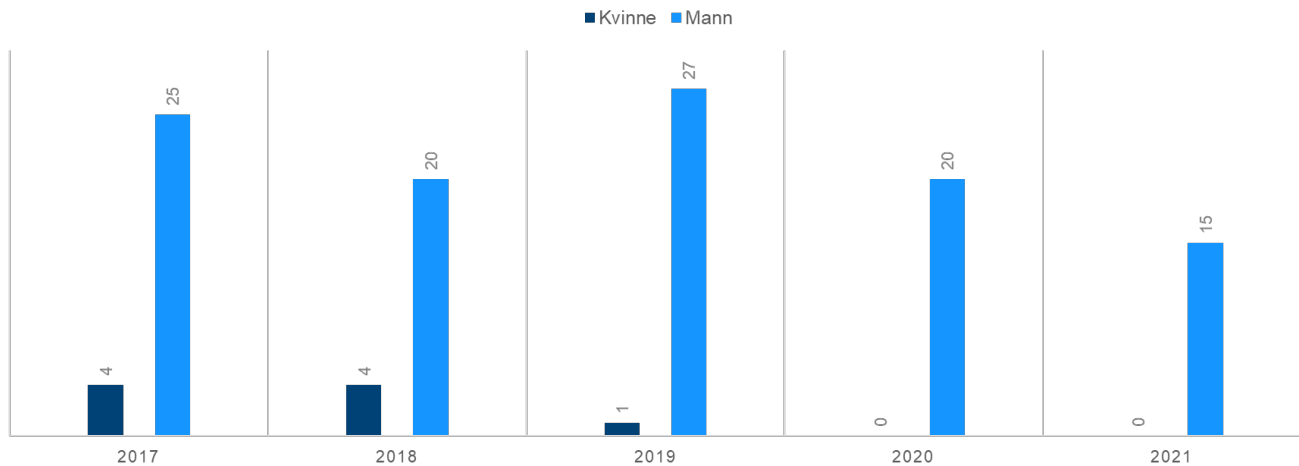
De fleste som omkom 1. halvår 2021 omkom på en onsdag med hele 7 omkomne. Tidspunktet på døgnet er spredt utover og dagen og kvelden. I tre av ulykkene er det usikkert når personen omkom. Vi vet når personen reiste ut og når ulykken ble et faktum. 4 personer er fremdeles savnet. Vi har en ulykke der personen omkom på natten.

Dato	Tidspunkt
19.04.2021	06:00- 12:00
10.03.2021	07:00- 10:36
24.06.2021	08:15
30.07.2021	08:15
30.07.2021	08:15
06.06.2021	11:11
22.04.2021	13:12
15.04.2021	14:00
02.06.2021	14:13
16.04.2021	18:24
24.03.2021	20:15- 10:45
01.02.2021	21:48
26.05.2021	01:00

Figur 6: Omkomne fordelt på tidspunkt, 1. halvår 2021

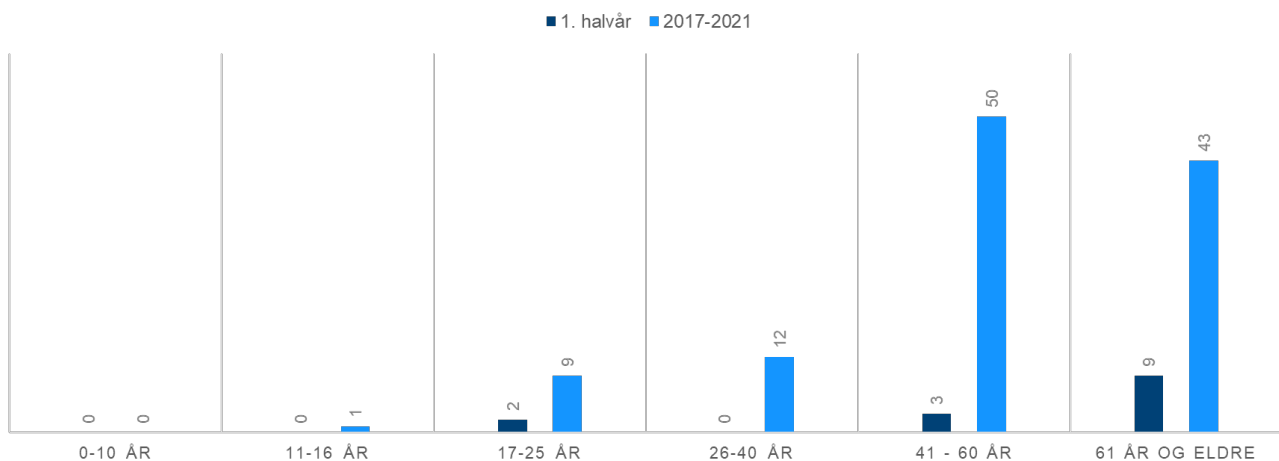
Hvem omkommer

Mellom 2017 og 2021 har 115 mennesker mistet livet i fritidsfartøyulykker. En gjentakende trend viser at det er menn som omkommer der ca. 92 % var menn, mens 8 % var kvinner. 1. halvår 2021 var det ingen kvinner som omkom ved bruk av fritidsbåt.

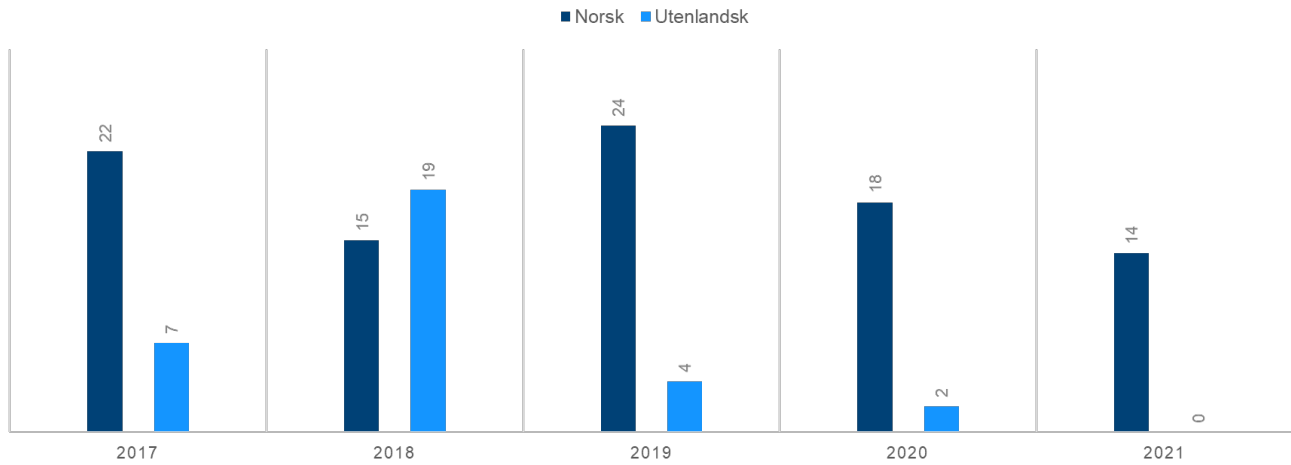
Figur 7: Omkomne fordelt på kjønn, 2017– 1. halvår 2021

Gjennomsnittsalderen på de som omkom i løpet av de siste fem årene er om lag 55 år. 1. halvår 2021, var gjennomsnittsalderen 58 år. Den eldste som omkom var 78 år, mens den yngste var 17 år. Av de i alt 14 omkomne var 86 % 40 år eller eldre.

Figur 8: Omkomne fordelt på aldersgruppe, 1. halvår 2021 og 2017 – 1. halvår 2021

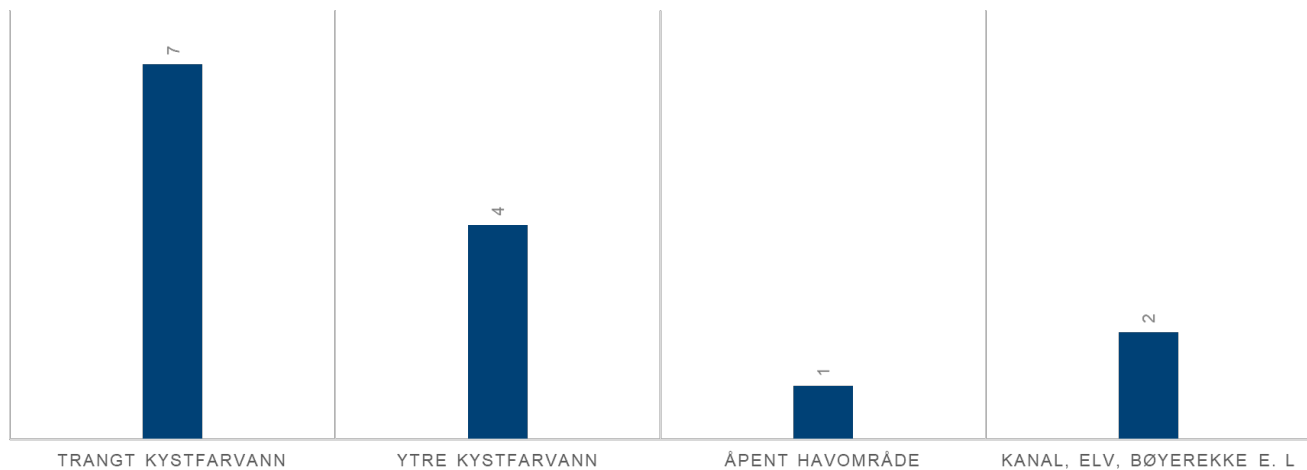
I likhet med 2020 omkom det ingen turister i forbindelse med leie av fritidsbåt, 1. halvår 2021. To utenlandske personer omkom i 2020, men de var fastboende i Norge. I løpet av de to siste årene har det vært en nedgang av omkomne turister av utenlandsk opprinnelse, noe som korona pandemien kan være årsaken til, da det ikke har vært så mange utenlandske fisketurister i Norge på sommeren.

Figur 9: Omkomne fordelt på nasjonalitet, 2017 - 1. halvår 2021

Hvor skjer ulykkene

Majoriteten av 1. halvårs dødsulykker skjedde i trangt kystfarvann, der 7 personer omkom. 4 personer omkom i ytre kystfarvann og to personer omkom i en elv. Trangt kystfarvann blir i denne sammenhengen beskrevet som at man kan se land på begge sider av fritidsfartøyet. Ved ytre kystfarvann kan man se land på en side, og i åpent havområde kan man ikke se land i det hele tatt.

Figur 10: Antall omkomne fordelt på farvann, 1. halvår 2021

Figur 11: Antall omkomne fordelt på fylker, 1. halvår 2021

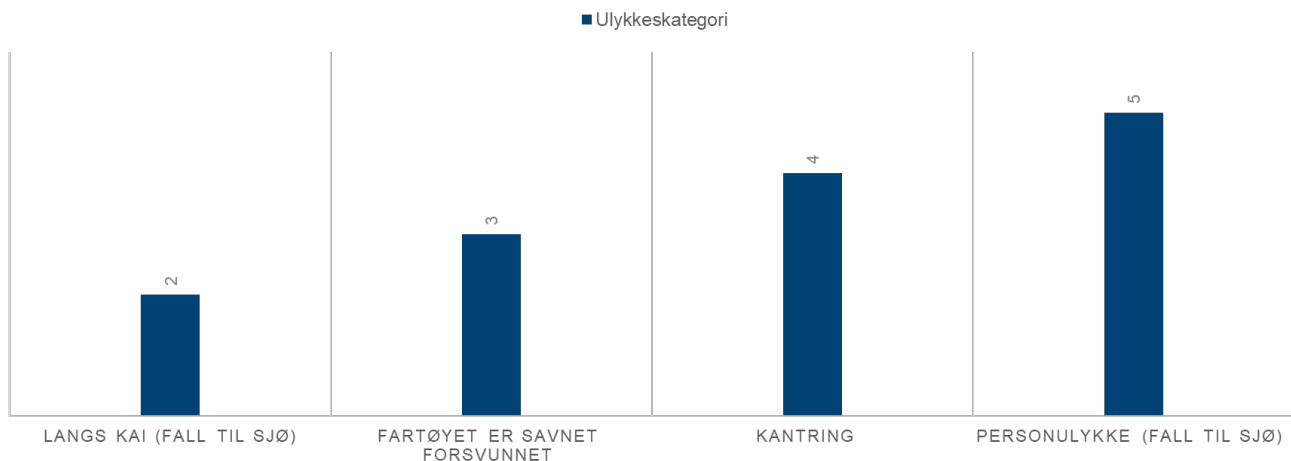
I 1. halvår 2021 omkom 3 personer i Vestland-, Nordland- og Agder fylke, 2 personer omkom i Rogaland- og Vestfold og Telemark fylke, og 1 person omkom i Viken fylke.

Hvordan skjer ulykkene

Fall til sjø skjer fra båt, og ved gange til/fra båt som ligger langs kai/brygge. 14 personer omkom 1. halvår 2021 etter fall til sjø, eller ved kantring. 4 personer er fremdeles savnet etter ulykkene.

7 personer omkom som følge av en personulykke, 4 personer omkom som følge av at båten kantret og 3 personer omkom ved totalforlis, der fartøyene fremdeles ikke er funnet og det er usikkert hva som er årsaken til forliset. I 1. halvår 2021 er det ingen som har omkommet som følge av grunnstøting.

1 person omkom av forfrysning, 13 personer omkom som følge av drukning.

Figur 12: Antall omkomne fordelt på ulykkeskategori, 1. halvår 2021

Av dem som omkom i forbindelse med fiske, skjedde ulykken hovedsakelig under trekking av teiner, eller når garnbruk ble dratt inn. 1 person er fremdeles savnet etter at båten totalforliste. Det var mye vind når han var ute for å trekke garnlenker. 3 personer falt over bord og omkom under trekking av teiner eller garn. De var alle menn som var 67 år eller eldre.

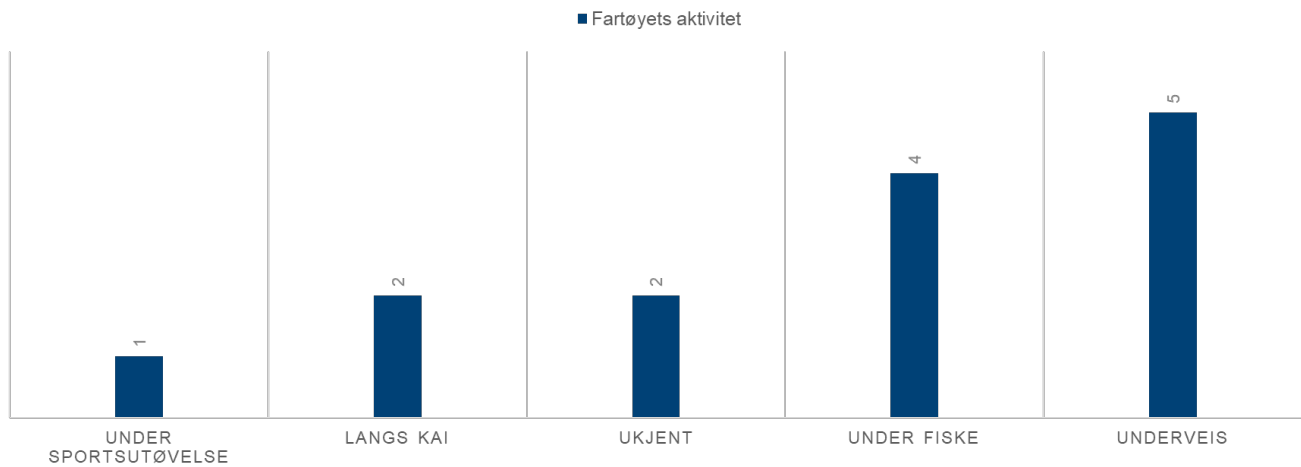
De 2 personene som omkom når fartøyet lå langs kai arbeidet i fartøyet med vedlikehold og/eller reparasjon, da de ramlet over bord.

5 personer omkom underveis. 1 person omkom på vei til arbeid når han ramlet over bord og båten fortsatte å kjøre. Dødmannsknappen var festet i tenningen, men var ikke festet på føreren. 1 person omkom når fartøyet var underveis, kjørte i mørket og var på vei til eller fra en destinasjon. 1 person omkom under seilas fra Vestland til Nordland. Det var mye vind når personen omkom. De 2 siste personene omkom når de padlet kano ned et elvestryk sammen med ektefellene. Ektefellene berget livet trolig på grunn av at de hadde på seg flytevest som var ordentlig festet.

Personen som omkom under sportsutøvelse, omkom som følge av lek med vannscooter.

8 personer var alene i båten når de omkom. I 5 av ulykkene var det 2 personer i båten når der personen omkom. I 1 av disse ulykkene omkom begge personene. I ulykke var de tre personer ombord når 1 person omkom.

2 person var i båtførersertifikatpliktig alder da de omkom.

Figur 13: Antall omkomne fordelt på fartøyets aktivitet, 1 halvår 2021

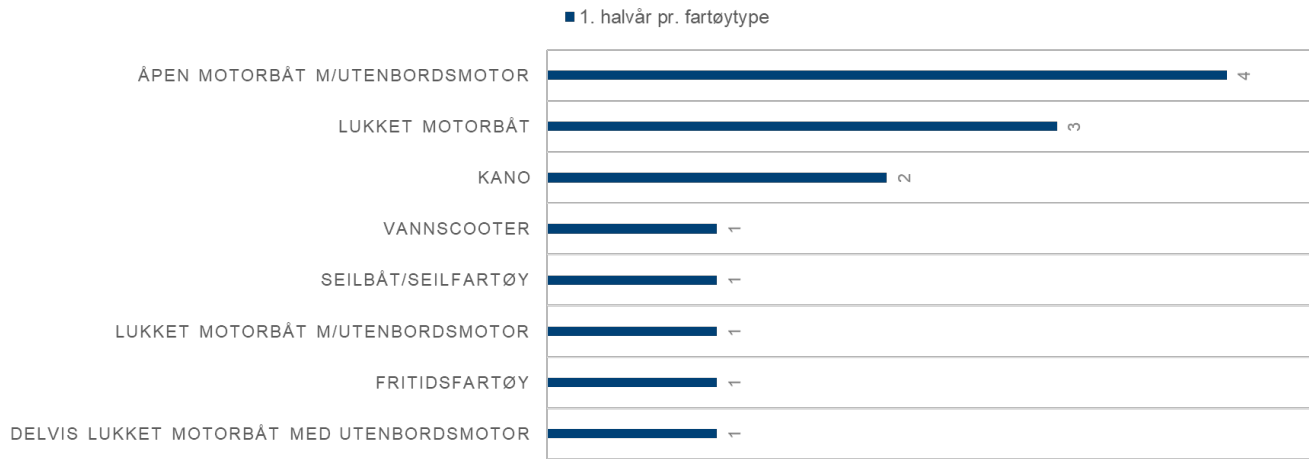
I 7 av 14 ulykker var det Liten kuling eller sterkere vind da ulykken skjedde.

Vindstyrke	Antall ulykker
0.3- 1.5 m/s (Flau vind)	2
1.6- 3.3 m/s (Svak vind)	1
10.8- 13.8 m/s (Liten kuling)	1
13.9- 17.1 m/s (Stiv kuling)	2
20.8- 24.4m/s (Liten storm)	1
28.8- 32.6m/s (Sterk storm)	1
5.5- 7.9 m/s (Liber bris)	1
8.0- 10.7 m/s (Frisk bris)	1
Ukjent	4

Figur 14: Omkomne fordelt på vindstyrke, 1. halvår 2021

Fartøytype

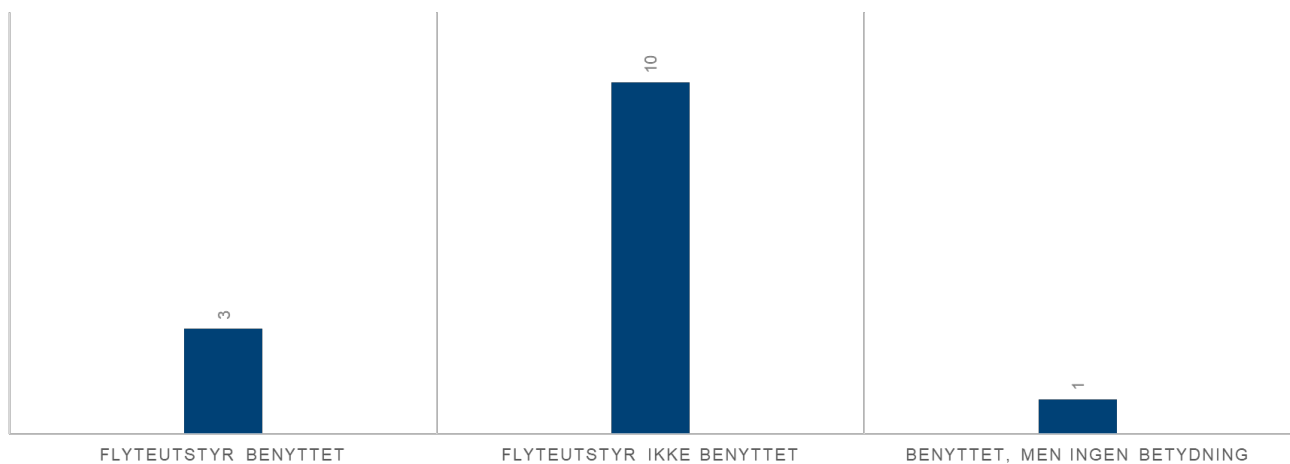
Totalt 7 personer omkom ved bruk av lukket- og åpen motorbåt med utenbordsmotor, med 4 personer fra åpen motorbåt med utenbordsmotor og 3 personer fra lukket motorbåt. De aller fleste ulykkene skjer som hovedregel med åpne motorbåter. 2 personer omkom når hver deres kano kantret i et fossestryk. I 1 av tilfellene er det ukjent hvilket fartøy personen omkom fra, når fartøyet lå til kai.

Figur 15: Antall omkomne fordelt på fartøytype, 1. halvår 2021

Bruk av flyteutstyr

Sjøfartsdirektoratet har registrert 10 omkomne som ikke benyttet flyteplagg og 4 omkomne hvor flyteplagg ble benyttet. I det ene tilfellet var ikke flytevesten festet, så den hadde ingen betydning.

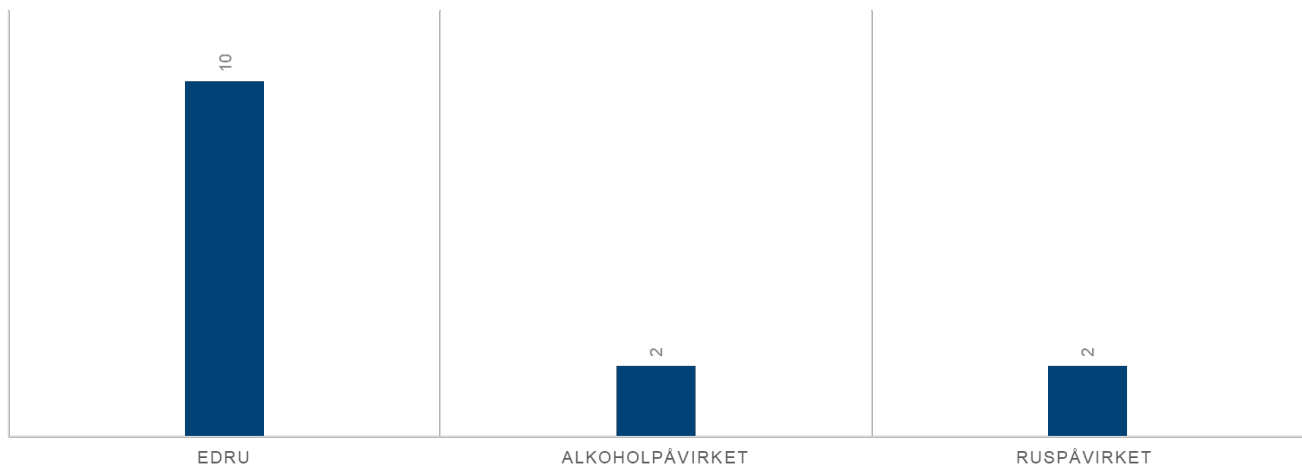

Figur 16: Omkomne fordelt på bruk av flyteutstyr, 1. halvår 2021

Vi har også tidligere år sett tilfeller der flyteutstyret ikke er benyttet riktig for eksempel ved at skrittstropp ikke er skikkelig festet. Dette kan føre til at vesten flyter over hodet og hodet blir presset under vann. Flyteplagget har for stor oppdrift i forhold til kroppsvekten.

Alkohol-/ruspåvirkning

I 1. halvår 2021 har vi registrert at 4 av de omkomne var påvirket av alkohol eller at de var ruspåvirket da de omkom.

Figur 17: Omkomne fordelt på alkohol-/ruspåvirkning, 1. halvår 2021

Merk at alkoholstatus er knyttet til den avdøde, og det er ikke avgjørende om den som omkom var fører av fartøyet. Flere avklaringer rundt alkohol og rus vil komme når vi får tilbakemelding fra politiet at obduksjonsrapporter er klar. På grunn av koronapandemien kan det ta inntil 6 måneder før svar foreligger. I de tilfellene der de omkomne ikke blir obdusert, vil alkohol- og ruspåvirkning forbli ukjent.

Etterregistreringer og endringer kan forekomme i tråd med at Sjøfartsdirektoratet mottar informasjon fra politiet og andre kilder. Dette gjelder spesielt knyttet til status om flytevest og alkohol.